

*Tato kniha se těší podpoře
Nadace Český literární fond.*

Odpovědný redaktor Petr Janus

Jazyková korektura Linda Zachystalová

Grafická úprava a obálka JT

Sazba JT

Vydalo nakladatelství RUBATO v Praze roku 2023

Vytiskla TISKÁRNA PROTISK, s. r. o., České Budějovice

První vydání

© S. d. Ch., 2023

© Rubato, 2023

ISBN 978-80-87705-97-1

S. d. Ch.

Filmařská trilogie aneb Némé flašiny

FAMUSTEIN

*žánik původců falešného mýtu
našich moderních dějin ve třech obrazech, 2022*

OSOBY:

OLGA SUMMERMANNOVÁ

MONSTRUM

OPERÁTOR HMYZÁK

VÁCLAV HLODAVEC

IVO KAFÉ

HERMAFRODIT JARCHEBEJK

JABRA 007

STRACH

Poznámka k použití pseudonymů:

Pseudonym umožňuje větší volnost ve vnímání charakterů postav a jejich chování. Navíc nemíním zjišťovat, kdo v mainstreamu hovoří spisovně, kdo hovorově, s kým a jak dlouho se zná a nezná, a vůbec už mě nezajímá, kdo komu vyká či tyká, a jestli tykal Václavu Havlovi. Také se nejedná o nějaké autorské alibi.

Proto uvádím, že Václav Hlodavec je masivní komunikátor a žurnalista Václav Moravec, pseudonym Olga Summermannová kryje dokumentaristku, spontánní demagožku a konjunkturalistku Olgu Sommerovou, jméno Ivo Kafé napříčřezimního funkcionáře a manipulátora Iva Mathého, e-mailová identita Jabra 007 zkracuje jméno filmaře, sukničkáře, příležitostného fotografa a konjunkturalisty Jaroslava Brabce a hermafrodit Jarchebejk spojuje postavu scénáristy a samožera Petra Jarchovského s identitou režiséra a arogantního propagandisty Jana Hřebejka. Strach je Strach, nomen omen.

PRELUDIUM.

Anděl zřáky s plamenným mečem se prochází po pražských střechách a zapaluje sídla a instituce státní moci. V podkresu jede některá z Vachkových myslitelských tirád.

OBRAZ PRVNÍ. FILMOVÝ. VRÁTNICE FAMU.

Na vrátnici čeká Václav Hlodavec. Od hlavního vchodu přichází Olga Summermannová.

HLODAVEC: Vítejte na FAMU! Paní Summermannová! Hlodavec.

SUMMERMANNOVÁ: Vždyť jsem tu byla doma.

HLODAVEC: Rozumím.

SUMMERMANNOVÁ: Říkejte mi Olga. Známe se z televize.

HLODAVEC: Ano, paní Olgo, bude mi ctí.

SUMMERMANNOVÁ: Neskloňujte. Používejte tvar Olga, jako Vašek říkal Olze.

HLODAVEC: Aha.

(Zvuk vzdálené bouře.)

SUMMERMANNOVÁ: Počasí nám přeje.

HLODAVEC: Ano. Náš operátor říkal, že bouře je už někde nad Závistí, sílí a postupuje sem.

SUMMERMANNOVÁ: Závist je hrozná věc.

HLODAVEC: Ano. My, co tu učíme, už jsme tady.

SUMMERMANNOVÁ: Jedenáct let.

HLODAVEC: Kdepak. Pár minut.

SUMMERMANNOVÁ: Jsem tu učila já.

HLODAVEC: Ach tak...

SUMMERMANNOVÁ: Skoro jsem nespala. Snad to klapne...

HLODAVEC: Musí.

SUMMERMANNOVÁ: Lidem schází láska, hlavně mužům.

HLODAVEC: Máte pravdu, paní Olga... Tady po schodech dolů.

SUMMERMANNOVÁ: Tam ještě něco je?

HLODAVEC: Podzemí.

SUMMERMANNOVÁ: Aha... Jsou morálně zdevastovaný minulým režimem.

(Sestupují po schodech.)

HLODAVEC: Komunismem, myslíte.

SUMMERMANNOVÁ: Bolševikama, co jste myslel? Proto jim schází duchovní rozměr.

HLODAVEC: Podepisuju. Teď vpravo tou chodbou...

SUMMERMANNOVÁ: Jsou nevzdělaný, líný, nepřipravený na rizika.

HLODAVEC: Rovně.

SUMMERMANNOVÁ: Hloupý a zlý a plný nenávisti.

HLODAVEC: To říkal už Čapek.

SUMMERMANNOVÁ: Pak volej populisty.

HLODAVEC: Můžu volat hned. *(vytáhne mobil)* Koho nejdřív?

SUMMERMANNOVÁ: Nikomu nevolejte! Lidi volej, jakože u voleb. Podléhají populistům a vyprázdněnejm oligarchům.

HLODAVEC: Aha, takhle.... Tady kolem toalet.

SUMMERMANNOVÁ: Nezměnilo je ani třicet let svobody a demokracie. Všechny bych je poslala zpátky do socáče, aspoň na měsíc! Nebo na tejdén do gulagu!

(Vzdáleně zahřmí.)

HLODAVEC: Pořád trpí pocitem, že stát a politici jsou tu od toho, aby se o ně starali.

SUMMERMANNOVÁ: Pro mě demokracie nikdy nebyla žádnéj zaopatřovací ústav, ale vždycky především možnost využít

všechny možnosti, který poskytuje. Abych mohla dělat a prosazovat pro mě důležitý věci.

HLODAVEC: Pořád si stojíte za svým. Ještě kousek, tudy...

SUMMERMANNOVÁ: Já třicet let veřejně nebráním hodnoty, abych je opustila.

HLODAVEC: A jsme tady. Tyhle dveře.

SUMMERMANNOVÁ (*pohlédne na dveře*): Údržbářská dílna?

HLODAVEC: Údržbářská dílna.

SUMMERMANNOVÁ: Všude jenom projevy mužského světa. Ne-
jste homosexuál?

HLODAVEC: Musím zatukat signál.

SUMMERMANNOVÁ: Zbabělý a ješitný původci všeho zla. Méněcenná rasa.

HLODAVEC: Gayové?

SUMMERMANNOVÁ: Muži.

HLODAVEC: Takže i gayové.

SUMMERMANNOVÁ: Signalizujte!

(Hlodavec zabuší na dveře.)

OBRAZ DRUHÝ. DIVADELNÍ. ÚDRŽBÁŘSKÁ DÍLNA FAMU.
UPROSTŘED STOJÍ COSI VELKÉHO
PŘEKRYTÉHO PLACHTOU.

*Před plachtou stojí Jabra 007, hermafrodit Jarchebejk a Ivo Kafé.
Sledují displej Jarchebejkova mobilu.*

JARCHEBEJK: A tohle je fotka z mezifáze, kdy berou z každého to nejlepší a sestavují společný tělo. Ale třeba když se ukázalo, že máme s Jarchoňem stejně dobrý žaludky, tak jsme losovali.

JABRA 007: Ty vole, to je humus.

(Zpoza plachty se ožve Operátorův hlas.)

OPERÁTORŮV HLAS: Bouřka zrychluje a bude tu v sedmnáct deset.

KAFÉ: Děkujeme, pane operatére!

OPERÁTORŮV HLAS: Operátor! Nebudu vám přece brát slepáky.
(Vzdáleně zahřmí.)

JABRA 007: Tamtadadá! *(vytáhne zpod saka kliku)* Jsem báječněj muž s klikou!

JARCHEBEJK: Co je to?

JABRA 007: Klika od starý historický kamery samotnýho Kříženeckýho. Kontinuita, kamaráde! A tu já nepustím, dokud budu dejchat!

JARCHEBEJK: Ukaž! *(půjčí si kliku)* Parádní.

KAFÉ: Kdes ji vzal?

JABRA 007: U Menzela.

(Zabušení na dveře. Jabra 007 vytrhne kliku Jarchebjkovi a zastrčí si ji do saka.)

KAFÉ: Signál!

(Kafé odemkne dveře. Vejde Hlodavec a Summermannová.)

HLODAVEC: Tak vám ji vedu!

SUMMERMANNOVÁ: Typický. Samí chlapi!

KAFÉ: Olga!

JABRA 007: Olga!

JARCHEBEJK: Olga!

SUMMERMANNOVÁ: Vás neznám!

JARCHEBEJK: To jsme my, Jarchoň a Honza. Před týdnem jsme podstoupili proměnu a založili si společný status na Facebooku. Teď jsme jedno tělo.

JABRA 007: Říkaj si Jarchebjk. Dobrý, co?

SUMMERMANNOVÁ: Takže jsou něco jako hermafroditi?

KAFÉ: Jeden hermafrodit.

JARCHEBEJK: Počkejte, já jsem jednopohlavní. A heterogenní.

SUMMERMANNOVÁ: Tak co jste? Něakej heteráckej tandem?!

KAFÉ: Důležité je, že tím pádem Honza vlastně zase působí na FAMU.

JABRA 007: A pohlídá řemeslo a to oportunistický prase na Režii.

HLODAVEC: Říkali jsme si, jestli byste se podobným způsobem nechtěla vrátit na FAMU i vy? Že byste s profesorkou Třeštíkovou vytvořily podobnou dvojedinou bytost na dokumentu.

Jako protiváhu siamskému dvojčeti Všetečková – Papírníková.

JABRA 007: Navíc Vachek zaklepal bačkorama.

SUMMERMANNOVÁ: Nedala bych ten Helenin parfém a časosběr.

HLODAVEC: A tím je to vyřešeno.

SUMMERMANNOVÁ: Tak kde ho máte? Už je tady? Strašně se těším a zároveň mě to děsí. Tolik mu toho chci říct.

KAFÉ: Převoz má na starosti Strach, ale ještě nedorazil.

(Zahřmí.)

OPERÁTORŮV HLAS: Už to řádí někde nad Komořanama!

KAFÉ: Děkujeme!

SUMMERMANNOVÁ: Co novýho na školním bojišti?

KAFÉ: Chráníme, co musíme.

JARCHEBEJK: Zajímavý je, že mám pocit, jako bych s filmovým řemeslem bránil i tradiční demokracii.

JABRA 007: Neznamená, že když je v názvu školy slovo *umění*, že tady z toho neomarxáci udělaj kecárnu uměnovědných nezaměstnanejch.

JARCHEBEJK: Za chvíli nebudou umět vzít do ruky kameru, natož natočit celovečeraček.

JABRA 007: A už vůbec ne celovečeraček, na kterej přijdou lidi.

JARCHEBEJK: Když vidíš, co je zajímavá, tak by to byly stejně vyhozený prachy.

SUMMERMANNOVÁ: Nemaj tušení, co byl minulej režim za svinstvo, to je celý.

JARCHEBEJK: Nejsou vůbec v obraze. Zbloudilý ovce kálející do vlastního hnízda.

HLODAVEC: Proto taky činíme obstrukce na zasedáních senátu. Tihle lidé nejsou na nějaké rozhodování vůbec zralí.

SUMMERMANNOVÁ: Takže to děláte jako v parlamentu?

HLODAVEC: Kreativněji, jsme přeci jen umělecká instituce. Například náhodně přehazujeme slova z Jařabových promluv, aby vznikly gramaticky správné, leč významově nesmyslné věty. A ty pak přednášíme.

KAFÉ: Situaci jistíme tím, že všude zhasínáme, aby nebylo vidět naše stínové kolegium.

SUMMERMANNOVÁ: Tak snad to bude stačit...

JARCHEBEJK: Navíc sleduju dokumenty o Chartě 77, abych se sentimentálně rozvířil a posílil tím svoje kompetence a kredit oborovýho garanta.

JABRA 007: Já se ožírám a flirtuju s rektorkou, čímž mydlím děkance schody.

HLODAVEC: Souhrnně řečeno. Slušně, věcně a důsledně moříme Vachkovy sirotky k smrti.

SUMMERMANNOVÁ: Je pravda, že rektorka vyhodila děkanku do Vltavy a tu její PR služku na chodník?

JABRA 007: To jde za mnou. Přitom jsem to napsal ze srandy, ale ona bere pracovní korespondenci vážně.

KAFÉ: Už jsem podal žalobu.

SUMMERMANNOVÁ: Na rektorku? Ona je náš člověk, ne?

KAFÉ: Na neznámého pachatele, který tu pracovní korespondenci heknul a zveřejnil. Bohužel i s naší diverzní strategií.

HLODAVEC: Také se všemi kokoty, vícekokoty, podržtaškokoty, blby, debily, sviněmi, oportunistickými prasaty, deprivanty a regulárními sociopaty.

SUMMERMANNOVÁ: Slyším, že střílíme ostrejma.

JABRA 007: To jsem ti chtěl, Ivo... Ona je tu ještě možnost, že si rektorka nešikovně sedla na můj laptop a tu poštu nějak hromadně odeslala.

SUMMERMANNOVÁ: Zadkem?

JABRA 007: Asi. Nejspíš...

KAFÉ: Výborně... Takže další blamáž.

JABRA 007: Měls žalovat radši děkanku, protože to, co na mě ta veganka uplatňuje, je normální bossing. Klidně by mě neprodloužila ve funkci.

KAFÉ: Pokud se neutopí, zvážíme to.

SUMMERMANNOVÁ: On ji ještě nikdo nevylovil?

JABRA 007: Klusák snad čeká se štábem u soutoku pod Mělníkem.

(Zahřmí.)

SUMMERMANNOVÁ: Mám takovej pocit, že v poslední době jde všechno tak trochu šejdrem, až na hovno.

JARCHEBEJK: A navíc tohle hovno nehoří.

SUMMERMANNOVÁ: Ivo, byly časy, kdy jsi za nás loboval nějak líp.

KAFÉ: Jenže to byly časy, Olga, kdy jste byli obecně přijímaní a nikdo nezpochybňoval váš společenský a umělecký kredit. Časy, kdy ještě nevstali noví bojovníci, aby problematizovali vaše ideály dokonce v mainstreamových médiích, a dravci bez vlastností, kteří mají showbyznys v krvi, aby problematizovali vaše schopnosti.

JARCHEBEJK: Jo? Kolik maj Českéjch lvů?

JABRA 007: To přeháníš, ne? Jakože uměj líp řemeslo?

KAFÉ: V některých žánrech tam vidím významnou progresivitu.
Když doma s rodinou sledujeme...

JARCHEBEJK: Jestli myslíš kriminálky, tak bys mě nasral.

HLODAVEC: Nepřátelé jsou zkrátka na všech stranách. Což mi způsobuje značný splín.

KAFÉ: Nejvíc nás zrazuje internet. Kdekdo si může vytáhnout kdeco a dávat to do libovolných souvislostí, takže celek pak působí jako svinstvo.

JARCHEBEJK: Dřív jsme dokázali s ideologickejma fanatikama a výstředním pówlem zatočit.

JABRA 007: To je pravda! Kdo si dovolil říct, že úroveň naší tvorby dlouhodobě podléhá nepodnětnému konformismu a naše pedagogický působení osobním zájmům!

SUMMERMANNOVÁ: Demagogie.

KAFÉ: Ale ta, jak víš sama nejlépe, funguje. Prostě už nemáme pod kontrolou veřejnou debatu.

HLODAVEC: Souhrnně vyjádřeno, je podoba demokracie, kterou jsme si tady třicet let budovali a udržovali, vážně ohrožena.

SUMMERMANNOVÁ: A přitom to šlo tak pěkně. Byli jsme všude.

JARCHEBEJK: Zlatý devadesátky.

KAFÉ: Často teď mívám sen, že stojím sám uprostřed obřího stadionu a pak mi dojde, že zápas se hraje jinde. Jenže nevím, kde.

JABRA 007: Nestahujte kalhoty před brodem! Dneska to zlomíme, cejtím to v kostech!

HLODAVEC: Správně! Nevěšme hlavu! Proto jsme tady.

JARCHEBEJK: Yes! Rudý a hnědý svině nás nedostanou!

JABRA 007: Přišel čas oživit ideály pravý, havlovský demokracie!

KAFÉ: S jejími perspektivami a možnostmi.

SUMMERMANNOVÁ: Nechci domejšlet, kam by to bez nás došlo...

HLODAVEC: Kdo vlastně přišel s tímhle řešením?

JABRA 007: Viděl jsem to na Netflixu. Klasika, ale úplná pecka!

SUMMERMANNOVÁ: To věřím. Mám na Netflixu tři dokumenty.

(Zahřmí.)

OPERÁTORŮV HLAS: Práská to v Modřanech!

KAFÉ: Díky!

HLODAVEC: A Strach nikde.

SUMMERMANNOVÁ: Jo, málem bych zapoměla! *(vytáhne z kabelky kliku)* To mrkáte! Báječná žena s klikou!

JABRA 007: Co to do prdele máš?

SUMMERMANNOVÁ: Do prdele nic, ale kliku od Kříženeckýho kamery!

JABRA 007: Blbost! *(ukazuje svoji kliku)* Tu mám já!

SUMMERMANNOVÁ: Tak to máš nějakou falešnou.

JARCHEBEJK: Kdes ji sehnala?

SUMMERMANNOVÁ: Od Špáty.

JABRA 007: To mě poser.

KAFÉ: A nemohl mít Kříženecký dvě?

(Zpoza plachty vyjde Operátor. Zahřmí.)

OPERÁTOR: Už je to v Braníku.

KAFÉ: Tady jste, konečně...

OPERÁTOR: Dodělával jsem poslední úpravy.

KAFÉ: Tak tohle je náš operátor pan Hmyzák, jinak akademický údržbář.

JABRA 007: Údržbář? To byste mohl rozumět klikám!

OPERÁTOR: Ukažte...

(Jabra 007 a Summermannová podají kliky Operátorovi.)

SUMMERMANNOVÁ: Je to vzácnost.

OPERÁTOR: Zvláštní...

SUMMERMANNOVÁ: Že?

OPERÁTOR: Ty koncový profily...

JABRA 007: Nám jde o to, která je starší.

OPERÁTOR: Budou tak stejně starý.

(Vrátí kliky.)

KAFÉ: Ukážete nám ten přístroj?

OPERÁTOR: Samosebou, vždyť jste si ho zaplatili.

KAFÉ: Spíš vygrantovali v rámci plánu národní obnovy. To víte, tak velkými prostředky, které potřebujeme investovat do svých zájmů, sami nevládneme.

(Operátor strhne plachtu, za ní se objeví veliký přístroj sestávající z kovového operačního stolu opatřeného řemeny, různých vodičů, elektrických a měřicích zařízení, kondenzátorů, generátorů a od stropu visícího řetězového kladkostroje, sloužícího k vytažení stolu do výšky. Jde o kopii přístroje na oživení mrtvého těla z filmu Frankenstein natočeného v roce 1931.)

OPERÁTOR: Udělal jsem vám to podle tý verze z roku 1931.

JABRA 007: Paráda!

JARCHEBEJK: To je mašina!

KAFÉ: A odzkoušel jste to?

OPERÁTOR: Odzkoušel.

KAFÉ: Na subjektu, který byl nositelem autentických hodnot?

OPERÁTOR: Myslíte na autentickým nositeli hodnot. Tak jste to říkal prve.

KAFÉ: Tak hlavně že funguje.

OPERÁTOR: Funguje.

SUMMERMANNOVÁ: Vy jste elektrikář, že tohle umíte?

OPERÁTOR: Taky.

KAFÉ: Přátelé, na tomhle stroji přepíšeme historii!

(Zahřmí.)

OPERÁTOR: Tohle bylo v Podolí!

(Hlodavcovi pípne zpráva.)

HLODAVEC: A Strach je na vrátnici!

OBRAZ TŘETÍ. FILMOVÝ. VRÁTNICE FAMU.

Vě vrátnici čeká Strach s taškou a cosi nervózně projíždí na displeji mobilu. Ozve se zahřmění. Režisér opusu Vrásky z lásky, který znamenal návrat herecké dvojice Bohdalová – Brzobohatý do českého filmu, zastrčí mobil a pokřížuje se. Po schodech ze suterénu stoupá Hlodavec.

HLODAVEC: Vítejte na FAMU! Bouře se blíží, takže nemáme moc času.

STRACH: Už to víte?!

HLODAVEC: Co?

STRACH: Takže nevíte.

HLODAVEC: Něco s naší věcí?

STRACH: To taky, ale hlavně: zrušili Státní fond kinematografie!

HLODAVEC: Ne!

STRACH: Jo! A přitom ho teprve nedávno zprivatizovali.

HLODAVEC: Tohle bude pro všechny rána.

STRACH: A to ještě není všechno. V rámci součinnosti udržitelných opatření v kultuře, tak se tomu říká, zastavila ČETÉ podporu filmových projektů!

HLODAVEC: O to důležitější je dnešek! Ukážu zřízencům, kudy k podzemní garáži.

STRACH: Nikam nechoďte...

HLODAVEC: Proč? Neříkejte, že ho nevezete!

STRACH: Ale vezu...

HLODAVEC: Takže už je někde tady?

STRACH: Je.

HLODAVEC: Skvěle. Kde?

STRACH: Vysvětlím všem najednou.

HLODAVEC: Dobře. Tak tudy dolů.

STRACH: Tam něco je?

HLODAVEC: Podzemí.

(Sestupují po schodech.)

STRACH: Je pořád těžší bejt vyslancem dobrý vůle.

HLODAVEC: Ke všemu to teď vypadá, že nenatočíte Anděla Páně trojku.

STRACH: Dalo se čekat, že lidstvo, který ignorovalo všechny jeho varování, dostane od Pánaboha pořádně přes držku.

HLODAVEC: A přitom dvojku vidělo v kinech přes milión diváků.

Tady tou chodbou vpravo...

STRACH: Lidi jsou nepoučitelný, vykřikují o svobodě a demokracii, a přitom žijou jen ty svoje egoistický rokenroly.

HLODAVEC: Slyšel jsem, že za sdílení vašich příspěvků na Facebooku uděluje primas částečné odpustky. Teď podél toalet...

STRACH: Je to tak.

HLODAVEC: Já mám PR strategie vystudované, ale řeknu vám, tohle je majstrštyk... A tak mě napadlo, jestli by vám ten film nezaplátila církev? Tady ty dveře...

STRACH: Církev není dojná kráva, a navíc nemůže suplovat kulturní instituce. *(podívá se na dveře)* Údržbářská dílna?

HLODAVEC: Údržbářská dílna... Vstupenka do kina jako plnomocný odpustek by znamenala sedm set čtyřicet tisíc katolických diváků jistých, a když připočítáme milion ateistů... Na tom

nemůže prodělat ani mimokulturní instituce.

STRACH: Aha... Čísla jsou přesvědčivá. Večer zavolám monsignoru Dukovi.

HLODAVEC: Vyříd'te mu pozdrav. Musím zatukat signál.

(Zahřmí.)

STRACH: Vyřídím. Zafukejte.

(Hlodavec zabuší na dveře.)

OBRAZ TŘETÍ. DIVADELNÍ.
ÚDRŽBÁŘSKÁ DÍLNA FAMU.

Kafé, Summermannová, Jabra 007, hermafrodit Jarchebejk obhlíží přístroj, na kterém Operátor cosi nastavuje.

JARCHEBEJK: Tohle vypadá jako kytarový kombo.

OPERÁTOR: To je kombo našeho kytaristy, tak jsem ho využil.

JARCHEBEJK: Vy tady zkoušíte s nákou kapelou?

OPERÁTOR: Zkoušíme.

JABRA 007: Tak to budou ty divný zvuky, který někdy slyším ve vrátnici.

OPERÁTOR: Nejspíš.

SUMMERMANNOVÁ: Jestli vy nebudete nějaký podzemní umělec.

(Zahřmí.)

OPERÁTOR: Tohle bylo na Novým Městě.

(Zabušení na dveře.)

KAFÉ: Strach!

OPERÁTOR: Já odemknu, musím ještě zkontrolovat táhla.

(Operátor odemkne dveře a vyjde ven. Vějdou Hlodavec a Strach s taškou.)

Divadelní hry *FAMUSTEIN*, *FA(R)MU!* a *Naproti FAMU* jsou vůbec prvními divadelními texty o Filmové akademii múzických umění (FAMU). Proč byly sepsány právě nyní? Zdá se, že k tomu všechno směřovalo.

FAMU sice ještě dnes, takřka po osmdesáti letech od svého vzniku, těží ze své *samožřejmé* přítomnosti, prestiže a suverenity – a není se čemu divit, když byla roku 1946 založena jako teprve pátá filmová škola na světě –, avšak již první rektor školy nadřazené – AMU – A. M. Brousil seděl podle filmaře-mystika Karla Vachka takřkajíc na dvou židlích: „byl hlavním ideologem socialistického realismu ve filmu, ale taky nám studentům vozil ty nejlepší nesocialistické filmy: italské, francouzské, španělské... .. díky němu se mohla zrodit nová vlna...“ Tento rozkol nakonec prorežimní rektor překonal tím, že si z jedné židle odsednul a v lednu roku 1969 kráčel pietně za rakví Jana Palacha... Druhou židli mu ale zasedla normalizace a její „úspěchy“. Mezi ty lze tehdejší optikou počítat i doplnění názvu školy o slovo „televizní“, čímž se ovšem filmová škola znovu, tentokrát poprvé vědomě, „ideologicky“ rozdělí na filmovou a televizní fakultu múzických umění. Co je víc? Televize, nebo film?

Po sametové revoluci mají všichni hned jasno: nejvíc jsou peníze! Nuž pojďme český filmový průmysl v čele s Barrandovskými filmovými ateliéry a agentem Západu a velícím producentem privatizace Václavem Marhoulem učinit soukromým majetkem. A víte proč? Na Barrandově nemají po sametové revoluci na jednu co točit: „... šuplíky scénáristů byly prázdné,“ vzpomíná

později „generál“ Marhoul v médiích. Jen hrstka převážně starších filmařů si uchovává uměleckou morálku a vytrvale hájí zájmy vyšší než peněžní. Ráda by se vyjádřila veřejně, ale ke slovu ji už nikdo nepustí. Nelíbí? Vrátka z republiky jsou již otevřená. Tak můžeš jít svobodně jinam! A peníze filmovému světu vládnou dál. Filmaři se zcela přirozeně rozdělí na ty s komerčními zájmy a na ty s uměleckými zájmy: jedni především hledí, aby vydělali, druzí hledí, aby viděli i něco okolo sebe.

A podobný dobový rozkol se ozve i na FAMU, a ozvěna to bude dlouhá... Nejprve s novým tisíciletím vrcholí rozdělování pedagogů do skupin: v první skupině se nacházejí pedagogové, kteří za minulého režimu mohli točit i učit, v druhé pak ti, kteří ani jedno z toho nemohli (a že jsou mezi těmi, co mohli, i velikáni českého filmu!). Následně se pak FAMU rozštěpí ještě na ty, co chtějí učit hlavně filmové řemeslo, a na ty, kteří chtějí učit myšlení filmem. Přeneseno do běžného jazyka: na solidní rutinéry, kteří se ve světě filmu neztratí, a na umělce, kteří nemohou jednat jinak, protože jim to nedovolí svědomí (to jsou ti chudší). Zní to vznešeně, ale je to vcelku prosté. Tenze uvnitř FAMU ovšem kvůli tomu neustále narůstala. Ze slavné školy se v současnosti stává *učiliště nenávisti*.

Začátkem roku 2022 se přihodila zvláštní věc. Členům akademického senátu FAMU, předním pedagogům FAMU, významným a úspěšným českým filmařům, producentům, scénáristům, režisérům, kameramanům, dvorním představitelům filmové elity sedícím v nejvyšších patrech jedné z nejkrásnějších škol v Praze unikly k části veřejnosti e-maily, které odhalovaly, co si doopravdy myslí o lidech na škole a o jejím řízení. O uniklých e-mailech mi vyprávěl student FAMU, na nějž někteří členové

akademického senátu vyvíjeli nepřiměřený tlak, aby e-maily zveřejnil. Rozhodl jsem se mu pomoci a místo zveřejnění e-mailů jsem oslovil dramatika a spisovatele S. d. Ch., aby se na celou událost (dle něj malichernou a nezajímavou) podíval z uměleckého odstupu. Jeho podrobné prozkoumání e-mailů a vztahů na FAMU vedlo k sepsání hned tří dramatických textů, které doufám naše *učiliště nenávisti* alespoň symbolicky očistí.

Ale iluze si nedělám...

Jakub Wagner
23. dubna 2023

